

بیرۆکه‌یه‌کی نه‌کردنی بۆچاره‌سه‌ری کێشه‌کان

د.هه‌ژار مه‌عروف

ئه‌وه‌ی ئیمپرو به‌وردی له‌ بار و دۆخی کوردوستان تیگه‌یشتوه‌ ده‌زانیت که له‌ ناو کۆمه‌لانی خه‌لک دا جوړه‌ وه‌رسی و بیزاری و بیروایی و بیئومیدیه‌ک به‌ ئیستا و ترس له‌ پاشه‌پوژ په‌ره‌ی سه‌ندوووه‌ هه‌مو توێژه‌کانی کۆمه‌لی گرتۆته‌وه‌ به‌توێژی ده‌سه‌لاتداریشه‌وه‌. بیهوده‌یی (Nihilisim) و ره‌شبینی خه‌ریکه‌ کۆمه‌لی کوردوستان توشی ئیفلجی ده‌کات و پززی لیده‌بریتت بریا ئیستا 1000 که‌س له‌ کوردوستان پرسایاریان لیبکرایه‌ ع‌ایا چه‌ندیان ئاماده‌ن ده‌نگی خۆیان بده‌ن ئه‌گه‌ر ئیمپرو له‌ کوردوستان په‌رله‌مانیکی نوێ هه‌لبژێردرئ؟! ئیستا له‌ کوردوستان گه‌لیک باوی نوکته‌یه‌ و نوکته‌کانی پوژانه‌ ئه‌وه‌نده‌ نوین که‌ هه‌لمیان لیه‌له‌ده‌ستیت و هه‌ندیکیان خۆش و به‌هیزوناوازه‌ن. من به‌شیکی ئه‌م مۆده‌ی نوکته‌یه‌ش وه‌ک ده‌رهاویشه‌ و ئه‌نجامی ئه‌م وه‌زعه‌ سیاسیه‌ی باشور ده‌بینم. نوکته‌کان ئه‌و ده‌رو و قینتیله‌نه‌ن که‌ ناھیلن په‌ستۆ و گوشین و په‌یی و گرژی و هه‌لاوسان و په‌نگخواردنه‌وه‌ی رق و کینه‌ و دوژمنایه‌تی و کێبه‌رکی ناپاکه‌کان و داخی دلی چه‌وسانه‌وه‌ ته‌قینه‌وه‌ی گه‌وره‌یان لیبیتته‌وه‌. ده‌لین جه‌مال عه‌بدولناسری سه‌رۆکی پێشینی میسر گرنگیه‌کی تایبه‌تی ده‌دا به‌ تایبه‌تی به‌ نوکته‌ سیاسیه‌کان و به‌ جیدی وه‌ری ده‌گرتن. له‌ مانگی 5 ی ئیمسالدا به‌ سه‌ردان بۆ 3 هه‌فته‌ له‌ کوردوستان بوم که‌ گه‌رامه‌وه‌ ئه‌لمانی و چومه‌ سه‌ر کۆمپیوتره‌که‌م بابه‌تیک له‌ سه‌ر کوردوستان بنوسم. به‌راستی دۆشدامام و وه‌ک ده‌لین ده‌مم بوه‌ ته‌له‌ی ته‌قیوه‌ ئاخ‌ر ده‌رباره‌ی چی بنوسم؟ نوسین و وتن و نیشاندانی راستی و وینه‌کان و ریبورتاج و رادیو و ته‌له‌فیزۆن و کۆره‌کان و ماله‌په‌ره‌ زۆروه‌وه‌ده‌کان که‌ هه‌ره‌مو ئه‌مانه‌ بابه‌تیک نه‌ماوه‌ چه‌ندین جار تاو وتوێ و شیتال شیتالی نه‌که‌ن و ئاخ‌ر که‌ هه‌ره‌مو ئه‌م ره‌خنه‌ و هه‌لویتت ده‌ربیرینه‌ و هاوار و هانا و تکا و نزایه‌و ته‌نانه‌ت سوتاندنی مۆنومینتی شه‌هیدانی کیمیایی هه‌لبجه‌ش و خۆپیشاندانه‌کانیش وه‌ک نه‌خش و بلقی سه‌ر ئاوی لیده‌رچو و به‌و مانایه‌ی که‌ نه‌یتوانی گۆرانی بنه‌ره‌تی له‌ ژیان وگوزهرانی پوژانه‌ی کۆمه‌لانی به‌رینی خه‌لکی کوردوستان بکات و وه‌لامی گۆرانکاریه‌کانی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردوستان له‌ پینه‌کردن و سپینه‌وه‌ی په‌له‌ی خه‌وش و ریسواییه‌کانی تینه‌په‌راند ئیتر نوسینی چی و چی بنوسی؟

واپتر له‌ سالیک به‌سه‌ر یه‌گرتنه‌وه‌ی حکومه‌تی پارتی ویه‌کیتی تیپه‌ری کرد که‌چی هیشتا له‌ بری رۆحی ده‌سگاو حکومه‌ت و ئیداره‌ی مۆدیرن و رۆحی حیزبایه‌تی به‌سه‌ر زۆریه‌ی ده‌سگاکاندا زاله‌. ئه‌وه‌ی پێی ده‌لین کۆله‌که‌کان و بناغه‌ی ژیان که‌ ژیرخانی کۆمه‌ل و ولات پیکدینن : ریگه‌وبانی پان و قیرتاوکراو و پردی تۆکه‌ه‌ ئاوی پاک و به‌رده‌وام کاره‌بای 24 سه‌عاتی و کشتوکالی خۆمالی که‌ زۆریه‌ی پێوستیه‌ خۆراکیه‌ بنه‌ره‌تییه‌کان تیربکات و سایلو و گه‌نجینه‌ی مۆدیرن بۆ کۆکردنه‌وه‌ و پاراستنی دانه‌ویله‌ و به‌ره‌مه‌ کشتوکالیه‌کانی تره‌ ده‌رمانی باش و پێوستیه‌ پزیشکی و ته‌ندروستییه‌ مۆدیرنه‌کان و ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی شیایوی گونده‌کانی کوردوستان کێشه‌کانی په‌روه‌ده‌ ئیداره‌ی شیواو و بیرۆکراتی ئیفلجکه‌ره‌ گه‌نده‌لی و کۆچ و په‌وی گه‌نجان و داد (مه‌سه‌له‌ی فایلداره‌کان) و که‌رکوک و کاره‌ساتی ژنکوشتن ئه‌مانه‌و گه‌لیکی تریش . ئومیدمان وابو به‌ تیپه‌رپونی یه‌ک سال به‌سه‌ر یه‌گرتنه‌وه‌ی ئیداره‌ی هه‌ولێر و سه‌له‌مانی و هیچ نه‌بیت ئاسۆیه‌کی ئه‌رخه‌وانی له‌م شه‌وه‌ تاریک و نوته‌که‌دا بۆ خه‌لک ده‌ربکه‌ویت.

وا بۆیه‌که‌م جار له‌ ئەزمونی نوسیندا منیش په‌نا بۆ خه‌یال و فه‌نتازیا ده‌بهم و بۆ چاره‌سه‌رکردنی

كيشهكانى كوردوستان ئەم پيشنيزه پيچهوانهيه (Paradox) ى خوارهوه دهكهم:
با دهبه جى پەرلەمان و حكومهتى يه كگرتو ههلبوه شينريته وه پارتى و يه كيتى پەرلەمان و ئيدارهى
خويان له شويته كانى پيش يه كگرتنه وه دروستبكه نه وه. له بهر نه وهى بارودوخى ناوچه كانى يه كيتى
شپتر و ناله بارتره با بالى ريفورمى ناو يه كيتى (نهوشىروان مسته فا) له دوسالى يه كه مدا دهره فتى
دهسه لاتى سياسى بدريته دست وله سهر زهوى واقعى كوردوستان شانسى خوى تاقىبكات وه و دو
ساله كهى دوهه ميس دهسه لات بدريته دست باله كهى ترى يه كيتى كه له سايهى مام جه لال دا حوكم
دهكات، ئيتير سله يمانيش له قه زاوه جاريكى تر نه كه ههر ده بيه ته وه به شار به لكو به پايته ختيكى
هاوشانى ههولير و خه لكى سله يمانيش رزگاربان ده بيت له وهى بو ئيمزايه كى ساده برؤن بو ههولير!
ئينجا له بهر نه وهى مه سه لهى كه ركوك و خانه قين و مه خمورو سنجان به ره و بنه سه ست ده چيت و
پياده كردنى ياساى 140 ى ده ستورى عيراقى كه وتوته قولايى كه روى شيره وه با ده موده ست پارتى و
يه كيتى له سه ر به رنامه يه كى عه مه لى كو نكريتتى ورد و ژير ريكبكه ون بو گيرانه وهى كه ركوك و
ناوچه كانى تر بو هه ريمى كوردوستان له بهر نه وهى ئەم كار له هه موى سه ختره و پيوستى به و
كه سايه تيه جهر به زه و نازايانه هه يه كه له سه ر نه رزى واقع زور بهى خه لك به گوئيان ده كهن و لايه نه
ناكورديه كانى عه رب و توركمان و كلدوئاشورى و نه مريكى و دراوسى كانى عيراقيش حيسابى
تايبه تيان بو ده كهن خاوه نى كه سايه تى ناوا بيگومان هه ر كاك مه سعود و مام جه لاله . ئەم دوانه و
ياوه ركانيان ده توانن بيكه وه جو ره حكومه تىكى يه كگرتوى نه ينى بو نه و ناوچانه دروستبكه ن ء كه
بيگومان هه مو كورد (نه وانه ي پارچه كانى تريش) بو كاريكى ناوا شوئيان ده كه و يت. با 2 سالى
سه ختى يه كه م كاك مه سعود سه روكى بيت و قورسا ي هه مه لايه نهى خوى و بنكه ي سه روكايه تيه كهى له
سه لاحه دينه وه بگويزيته وه بو ناو كه ركوك به م جو ره ههولير و دهوك يش بو كاك نيچيرقان ته خت
ده بيت و نه و شوئيانه له دوو دهسه لاتى رزگاربان ده بيت! مام جه لاليش چونكه له به غداد سه رگه رمى
سه روك كو ماريه كه يه تى و پير و كه ميكيش نه خو شه با له دوسالى يه كه مدا رايوژكارى سه روك
مه سعود بيت به و هيوايه ي هه ر له 2 سالى يه كه مدا كيشه كه به دلى كورد چاره سه ربكريت و نه و له
دوسالى دوهه مدا پيويست نه كات نه و نه ركه قورسه بخاته سه ر شانى ماندوى خوى. 4 سالى ته واو
ئيداره ي جيا ي پارتى له ههولير و دهوك و ئيداره ي جيا ي يه كيتى له سله يمانى كاتيان هه يه له
ناوچه كانى ژير دهسه لاتيان چاكسازى خويان بكه ن و بكه ونه چاره سه رى جيدي كيشه كان . 4 سالى
ته واو - ئيتير گرنگيش نيه نه گه ر نه مريكا دواخستنى پياده كردنى ياساى 140 ى به سه ر كوردا سه پاند -
مام جه لال و كاك مه سعود هه مو كورد له پشتيان ء كاتيان هه يه به زيره كى و حيكه مت و نه زمون و
نازه يه تى و سه نگيني نيونه ته وه يى كه سايه تيه كه يان كه ركوك و ناوچه كانى تر بگيرنه وه سه ر هه ريمى
كوردوستان. ئينجا دواى 4 سال خه باتى سه خت و شيگير مرؤفى كورد ده توانى به هه ر پينج نه ندامى
هه ستى خوى (بينين ء بيستن ء چيژتن ء بو نكرن ء ده ستليدان) هه ستىكى هه مه لايه نه و گشتگر و
راسته قينه ي ء دور له مه رايى و ماستاوه به نه نجامى كاره كانى ئەم دو حيزبه بكات به وردبونه وه له
ژيانى رؤژانه ي خوى له ناوچه كانى پارتى و يه كيتيداو له ناوچه كانى كه ركوك و سنجان و مه خمور
وخانه قين ء كه چى گو رانيكى به سه ر هاتوه له هه مو نه و بو ارانه ي سه ره وه باسكراء له پيشى
هه مويانه وه له بو اره كانى ژيرخانى كو مه ل (ئاوه كاربا ء خانوبه ره ء په ره رده و خوئندن خزمه تى
پزيشكى ء كار...) كه په يوه ندى راسته و خوئيان به ژيانى هه مو كو مه له وه به تايبه تى چينه نه دار و
هه ژاره كان هه يه. ئاخر كو شكى چه ندنه ومى و ئوتلى 5 نه ستيره ي شيرائونى له ولا تيكدا كه

كهرسه و دستاويزه بنه پرتي و هه ره سه ره تاييه كاني ژيان هيشتا دابين نه كراوه و بو ئايسكريم و ميوه و سه وزهش ده بيت ده ستي سوال له دراوسى داگير كه ره كانمان پان بكه ينه وه وهك نه وه نيه تو ئه سى له كل كه وه له غاو بكه يت ! ئينجا دواى نه و 4 ساله ده توانر يت په ره له مانى كى يه كرتو بو كوردوستان به كه ركوك و ناوچه كاني تر يشه وه هه ل بژيردرئ و له ميشه وه حوكومه تى كى يه كرتوى راسته قينه پى كبه يتر يت.

2007/06/10